

HRVATSKI

Godina XXIII, broj 35

5. rujna 2013.

cijena 200 Ft

*Prvašići santovačke škole
nakon svečanosti
s učiteljicama Marijom
Kovačev Milanković (lijevo)
i Maricom Jelić Mandić*

Komentar

Nova školska godina pravi je izazov

Počela je nova školska godina koja je donijela brojne novine i za đake i za nastavnike. Djeca se vrlo lako prilagođuju, zna se i po poslovići „Drvo se savija dok je mlado“, ona se još lako „savija ju“, lako prihvaćaju svakodnevnu gimnastiku, da u školi trebaju boraviti do 16 sati. Nije loše s vršnjacima zajedno, kod kuće ionako nema nikoga, svi su na poslu. Možda je veća briga nova školska godina za ravnatelje, nastavnike. Kako organizirati zanimanja do 16 sati s istim brojem pedagoga, kako osigurati dežurstvo, prostorije za svakodnevnu gimnastiku itd. Kaže se „Sve se može ako se hoće“, tako je rekla i jedna dužnosnica za odgoj i obrazovanje na državnom otvaranju školske godine: „Nekada su djeca sjedila u hladnim prostorijama, bez grijanja i tako su učila, naspram tomu sadašnji su problemi školstva zanemarjujući“. Može se i to prihvatiti, ali tijekom svog odgoja ja sam učila da je vrednije mjeriti se s boljima, jer ono nas potiče na bolje. Sve u svemu, školska je godina donijela i neke dobre promjene, učenici prvih razreda dobili su besplatne udžbenike, u nekim će razredima biti obvezatno učenje plivanja, a nekim je roditeljima olakšanje da im dijete može ostati do 17 sati u školi. Kako je pedagogima s mnoštvom novih zadataka? Jesu li o njihovu poslu odlučivali oni koji i u današnjim vremenima svakodnevno rade u školskim ustanovama, jesu li oni isprobali koliko je napeto raditi u odgoju i obrazovanju u kojem svatko ima pravo osim njih. Obrazovni krug sve drži pod nadzorom, ako treba zamjenjivati, i to treba prethodno javiti okrugu, ako je ponestalo krede ili bilo kakvih sitnih nastavnih pomagala, treba predati zahtjev okrugu, pa kad se donese rješenje, bit će osigurano. Pitam se, nije li to bilo jednostavnije, a možda i jeftinije zbog manje administracije rješavati na mjestu, jednostavno kupiti krede i predati račun. Sve češće prigovaraju i roditelji, često zbog svojih neuspjelih odgojnih metoda u obitelji okrivljavaju pedagoga. Znaju li oni koji nikad nisu radili u prosvjeti kako je u 6. pa u 7. ili 8. satu predavati, a s obvezatnim satima gimnastike, vjeronauka i etike, narodnosnog jezika, narodopisa (naravno, povećanju narodnosnog sata mi pripadnici narodnosti se radujemo), već i učenici nižih razreda imaju šest sati? Koliko su nastavnici motivirani u svemu tome? Hoće li im uz dodatan posao stići i obećana povišica plaće ili će i oni koji su ostali u tome zvanju razmisliti o nekom drugom poslu? Ako ne, po svemu sudeći, za nekoliko godina zanimanje nastavnika bit će deficitarno zanimanje, naime prema statistikama trećina nastavnika u roku deset godina otići će u mirovinu. Vidljivo je to i u našim hrvatskim školama, mladih nastavnika gotovo i nema, a onih koji su završili hrvatski jezik još manje, ako i završe, u većini slučajeva zaposle se drugdje. Hoće li se ta tendencija nastaviti, organiziranje školstva bit će izazov ne samo ove školske godine nego i nadalje.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan“

Roditelji prvašića, zajedno sa svojom djecom ostavili su iza sebe prve dane škole, koje su čekali s toliko uzbuđenja i nepoznanica. A sada već s ponosom prate svoga đaka „prvaka“. On se još uvijek navikava, možda ima i manjih teškoća, tko će to znati, ali poznavajući učiteljice, brzo će oni biti riješeni, a mali prvaci odrasti i postati ozbiljni učenici. Početak rujna uvijek je vrijeme radosti i iščekivanja za one koji imaju djecu, unučad koja počinju svoja osnovnoškolska, gimnazijska, fakultetska školovanja... Svi mi očekujemo da se naša djeca

raspadom mnogih obitelji, mnoga djeca žive s jednim od roditelja, bez emocionalne sigurnosti koju u potpunosti imaju mogućnost pružiti tek otac i majka zajedno. Nije sigurno da i u cjelovitoj obitelji roditelji znaju na pravi način pružiti toplinu i dom, i je li im je to roditeljski cilj. Često mi se čini kako je najlakše upravo donijeti dijete na svijet. Ako u društvu nema

„Svi mi očekujemo da se naša djeca dobro osjećaju u sredinama u kojima se školuju. Ako s radošću odlaze u školu, škola je ostvarila jedan od svojih ciljeva, uz obiteljski pruža djetetu i onaj drugi dom u kojem provodi veliki dio vremena, od ove godine i do osam sati dnevno, čitav radni dan.“

čvrstih vrijednosti, i dijete luta u njemu, izgubljeno u potrazi za samim sobom. Možda će upravo cjelodnevna škola uspjeti dati odgovore na brojna pitanja. Nije ona nepoznata bila ni do sada, poznavali smo produžene boravke, poslijepodnevno učenje... Ima istine u riječima državne tajnice kada kaže kako cjelodnevna škola proizlazi iz društvenih zahtjeva i udovoljava im. Promijenilo se samo ustrojstvo obitelji, i način života. Cjelodnevna škola mogućnost je i za roditelje i za djecu. Nisu rijetki razredi u kojima i do 50% učenika živi tek s jednim roditeljem, baka i djed su negdje daleko, i nisu od pomoći...

Kazuju se kako obvezatna školska zanimanja imaju za cilj stvaranje jednakih mogućnosti, osiguravanje zanimljivih i bogatih programa. I tako smo, s radošću na licu, ispratili našega „prvaka“ na školski put. Torba je dobrano teška, i često je treba pomoći nositi. Ima u njoj mnogo vidljivih i nevidljivih đачkih briga, na koje zajedno škola i obitelj mogu pokušati dati odgovore, kako ne bi ona pala na glavu našega „đaka“.

Branka Pavić Blažetin

Dica 1. razreda Dvojezične škole u Petrovom Selu s Anom Šubić-Geošić, novom peljačicom čuvarnice

Aktualno

Svečano otvorenje nove školske godine u Santovu

U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu u Santovu 1. rujna održano je svečano otvorenje nove, 2013/2014. školske godine, a prvi dan nastave 2. rujna. Santovačka škola ima ukupno 170 učenika, od toga 22 prvšača.

Pošto su učenici osmog razreda, već po običaju, iz vrtića dopratili prvšaše, svečanost je u dupke punoj velikoj dvorani doma kulture počela zajedničkim pjevanjem mađarske i hrvatske himne. Prvaši su se predstavili s prigodnim pjesmama i recitacijama na hrvatskom i mađarskom jeziku, koje je s njima posljednji put uvježbala odgojiteljica Klara Velin Szabó.

Okupljene učenike, kolege i roditelje srdačnim je riječima na hrvatskom i mađarskom jeziku pozdravio ravnatelj škole Joso Šibalin, među njima Stipana Balatinca, predsjednika Odbora za kulturu, vjerska pitanja, mladež i šport Hrvatske državne samouprave, održavatelja santovačke škole, kao i prvšače koji započinju osmoljetku, a odmah su nazočne obradovali svojim prvim nastupom.

Ravnatelj ukratko reče kako je sve spremno za početak nove školske godine koja će trajati 180 radnih dana, do 13. lipnja 2014. godine.

Kao prvo pozvao je nazočne da pozdrave najmlađe učenike. Pri tome je naglasio kako im je ovaj dan još uzbudljiviji nego drugima jer im se, prekoračivši prag školskih vrata, otvorio jedan novi svijet, svijet učionica, škole i školskoga dvorišta, njihova drugog doma, ali i svijet slova i brojaka pomoću kojih će doći do novih znanja i zanimljivosti o svemu što ih okružuje.

Poželjvši svima uspješnu novu školsku godinu, pozvao je učenike na marljiv rad, te da iskoriste mogućnosti koje im se nude, a rezultati neće izostati. Kako uz ostalo reče ravnatelj Šibalin, cilj je ustanove na odgojno-obrazovnom polju ostao nepromijenjen, što

znači da će zajedno s roditeljima i djecom dobro provjerenim i već uhodanim metodama nastaviti rad prema pedagoškom programu škole, zadržati sve tradicionalne sadržaje i aktivnosti, dopunjene suvremenim sadržajima na polju odgoja i obrazovanja. I ubuduće će raditi na razvijanju škole, i poradi toga, temeljeći na učenički dom, nastojati pridobiti što više učenika iz bliže i dalje okolice, a u tome očekuju pomoć roditelja, pogotovo onih iz drugih naselja. Nakon svečanosti otvorenja po razredima je održan i prvi roditeljski sastanak, a prvšaši su, sada već u pratnji svojih učiteljica – Marije Kovačev Milanković i Marice Jelić Mandić – prvi put kročili u učionicu prvog razreda, upoznavajući se s novim okruženjem.

Kako nam uz ostalo reče ravnatelj Joso Šibalin, rade isto kao i dosada, s time da su rad prilagodili novim zakonskim odredbama. U školi je i do sada postojao cjelodnevni boravak, imali su popodnevna zanimanja i programe, stoga ne osjećaju izravne posljedice nastalih promjena u odgojno-obrazovnom sustavu Mađarske.

Kao i svake godine, najvećim problemom smatra da ni ove godine nisu na vrijeme dobili sve hrvatske udžbenike. Kako je isti broj upisanih i onih koji su lani napustili ustanovu, broj učenika neće se mijenjati. Zasada imaju 170 učenika, od toga 22 prvšaša. Međutim proširen je krug naselja iz kojih dolaze. Tako nakon nekoliko godina opet imaju djecu iz Sentivana, odakle je došlo šest novih učenika.

S. B.

BUDIMPEŠTA – Iduća redovita sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave bit će 14. rujna 2013. godine, s početkom u 10 sati, u Uredu Hrvatske državne samouprave (1089 Budimpešta, Bíró Lajos u. 24). Za sastanak se predlaže sljedeći dnevni red: 1) Izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine; izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao; izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik, referent: Mišo Hepp, predsjednik. 2) Financijsko izvješće Hrvatske državne samouprave, ureda i ustanova za razdoblje od 1. siječnja do 30. lipnja 2013. godine, referenti: predsjednik i ravnatelji. 3) Pripreme programa državnog „Dana Hrvata”, referent: predsjednik Odbora za kulturu, vjerska pitanja i šport. 4) Donošenje odluke o dodjeli odličja Hrvatske državne samouprave u povodu „Dana Hrvata” 2013. godine, referenti: predsjednici odbora. 5) Rasprava o organiziranju medijskog centra, referent: Čaba Horvath, Croaticin ravnatelj. 6) Rasprava o javnoj nabavi Projekta DDOP-3.1.2-12 pod naslovom „razvoj obrazovnih ustanova”, referent: Mišo Hepp, predsjednik. 7) Razno.

Provedba odobrenih projekata 3. poziva IPA programa za prekograničnu suradnju Mađarska–Hrvatska

Koncem prošle godine objavljen je popis uspješnih projekata trećeg poziva IPA programa za prekograničnu suradnju Hrvatska–Mađarska kojemu je osnovna svrha bila financiranje projekata vezanih za razvoj prekogranične turističke infrastrukture na temelju prirodne i kulturne baštine. Na natječaj je prijavljeno 154 projekta od kojih je odobreno samo 39, s ukupnim sufinanciranjem od 20,7 milijuna eura. Prema područjima aktivnosti najviše projekata odabrano je s tematikom izgradnje biciklističkih staza (u te svrhe odvojeno je 10 949 751 eura), zatim tematskih putova kulturne baštine (odvojeno 2 283 575 eura), zatim razvoj infrastrukture za aktivni turizam i ekoturizam na području rijeka (odvojeno 3 615 490 eura). Najviše uspješnih projekata ima Osječko-baranjska županija, zatim Baranjska županija te Zalska županija. Najviše sredstava dodijeljeno je Baranjskoj županiji (ukupno 6 959 593 eura), zatim Osječko-baranjskoj (ukupno 6 140 763 eura) te Zalskoj županiji (ukupno 2 834 247 eura). Zajedničko tehničko tajništvo određeni broj visoko ocijenjenih projekata stavilo je na pričuvnu listu, a njihovo će financiranje biti omogućeno dodatnim sredstvima tijekom 2013. godine. U IPA programu nadalje neće biti raspisanih natječaja, prekogranični programi EU mogu se očekivati u sljedećem proračunskom razdoblju između 2014. i 2020. g.

Programi za prekograničnu suradnju Mađarske i Hrvatske pridonijeli su razvoju pograničnog područja u kojem žive i pripadnici naši hrvatske zajednice. Oni su kadšto bili glavni korisnici projekata, projektni partneri ili neizravno se priključili u programe, priredbe ili u razne aktivnosti. Prekogranični su projekti pridonijeli i prestižu hrvatskoga jezika, često su bili naši Hrvati spona, osoba poveznica u raznim projektima. Treći poziv IPA programa najviše se usredotočio na izgradnju infrastrukture, pa u tom razdoblju naše hrvatske zajednice imaju nešto manju ulogu u projektima, no ulaganja se ostvaruju na područjima na kojima i oni žive, i tako im se nude razne mogućnosti za uključivanje. Iz 39 uspješnih projekata izdvajamo nekoliko važnijih, odnosno one koje se ostvaruju u mjestima u kojima u većem broju živi i naša hrvatska zajednica.

HARKANJ – Gradska samouprava u okviru projekta „Biciklom putem kultura od Harkanja do Belišća” uspješno se natjecala u narečenom programu zajedno s projektnim partnerom Belišćem, s nositeljem projekta s Harkanjem. Ukupna je vrijednost projekta 577 227,90 eura. Sredstva su odobrena za

izgradnju biciklističke staze, a osim izgradnje staze, provede se i aktivnosti kao što su tečaj mađarskog jezika, s naglaskom na pojmove iz biciklizma, te radionice slikanja krajolika i pravljenja pekmeza kako bi prekogranične partnere upoznali s našim tradicionalnim receptima i običajima.

MOHAČ – Projekt „Prekogranična suradnja u stvaranju biciklističke infrastrukture u području Dunava i Drave” također je odobren i obuhvaća također izgradnju biciklističkih staza s partnerima iz Hrvatske: Belišćem, Belim Manastirom, Hrvatskim vodama i Osječko-baranjskom županijom. Ukupna vrijednost projekta iznosi 1 675 000 eura pomoću kojih sredstava izgradit će ukupno 12,6 kilometara biciklističke staze.

KANIŽA – Projekt „Razvoj mreže biciklističkih staza i popratnih usluga u prirodnom krajoliku rijeka Mure i Drave”, u kojem je glavni korisnik Kaniža (Nagykanizsa), također se odnosi na gradnju biciklističkih staza u vrijednosti od 1 999 230 eura. Projektni su partneri Zalakaros, Koprivnica i Međimurska županija.

SELURINCE – „Doživite i uživajte u Dravskoj nizini biciklom” nosi naslov projekta Virovitičko-podravске županije u kojem je jedan od projektnih partnera Selurince, odnosno VIDRA – Agencija za regionalni razvoj Virovitičko-podravске županije. Ukupna je vrijednost projekta 2 115 972,33 eura. Glavne aktivnosti u projektu jesu: rekonstrukcija dvorca (kurije) obitelji Janković u selu Kapela Dvor, obnova i označavanje biciklističke rute, studijski posjet mađarskim biciklističkim stazama za hrvatska glasila, organizacija biciklističkog maratona Kapela Dvor–Selurince, izradba trojezičnih (HR-ENG-HU) turističkih karata i vodiča, dostupnima za GPS uređaje.

Drugi projekt u kojem sudjeluje Selurince nosi naslov „Od carske željeznice do održivog razvoja turizma područja Selurince–Slatina–Našice”. Partneri su u ovom projektu Slatina, Zaklada Brantner–Koncz Selurince, Zavičajni muzej u Slatini i Našice, a pridru-

ženi su partneri Selurince, Turistička zajednica u Slatini i Zavičajni muzej u Našicama. Ukupna vrijednost projekta iznosi 373 772,50 eura. Glavni je cilj projekta promicanje zajedničke kulturne baštine kao nove turističke vrijednosti. Tim bi se projektom trebala poboljšati turistička ponuda ovoga kraja, povećati aktivnost muzeja na ovom području, te povezati Selurince, Slatinu i Našice prugom koja je ondje postojala potkraj 19. i u 20. stoljeću.

PODRAVINA, OD BRLOBAŠA DO NOVOGA SELA – Nositelj projekta „Razvoj i promocija biciklističkog turizma u Virovitičko-podravskoj i Šomođskoj županiji” jesu Mađarske vode južnog Zadunavlja, a partneri su VIDRA – Agencija za regionalni razvoj Virovitičko-podravске županije i Hrvatske vode Osijek. Ukupna je vrijednost projekta 1 634 192,00 eura. Glavne su aktivnosti projekta: uređenje nasipa uz Dravu na potezu Sopje–Noskovci, uređenje Županijskog kanala i Terezino Polje–Vrbovka, uređenje nasipa s mađarske strane od Brlobaša do Novog Sela, organizacija biciklističkih vožnja, postavljanje 22 infoploče s kartama, izgradnja tri odmorišta za bicikliste, označavanje 500 km biciklističkih staza s 303 „smeđa” znaka, izradba GPS aplikacije s biciklističkim stazama za smart telefone, organizacija probne vožnje sa sto sudionika (po 50 Mađarska i Hrvatska).

PEČUH – Neprofitno poduzeće vinskih cesta Pečuh–Meček i Društvo vinskog reda Meček projektni su partneri Križevcima u projektu „Od vinogradarske tradicije do vinskog turizma – stvaranje prekograničnih vinskih cesta”. U projektu su udruge vinara, odnosno vinske ceste koje uspješno djeluju već sedam godina na području Pečuha, te je glavna zamisao prenošenje njihovih znanja i iskustava na oblikovanje vinske ceste na području Križevaca, Kalnika i Sv. Petra Orehovca.

Određivanje puta vinske ceste planirano je u samome projektu, izradba zemljovida vinske ceste, postavljanje „smeđih” turističkih znakova kojima se označava vinska cesta te turističke atrakcije uz cestu, izradba susta-

Hungary-Croatia
IPA Cross-border Co-operation Programme

A cross-border region where rivers connect, not divide

Welcome to the official website of the Hungary-Croatia IPA Cross-border Co-operation Programme!

Üdvözljük a Magyarország-Horvátország IPA Határon Átnyúló Együttműködési Program weboldalán!

Dobrodošli na stranice IPA prekograničnog programa Mađarska-Hrvatska!

A cross-border region where rivers connect, not divide

The Programme is co-financed by the European Union

Continue to website | Tovább a honlagra | Nastavite na web stranicu

va ocjenjivanja kakvoće objekata na vinskoj cesti, kojim se ocjenjuju kategorije, uređenje spomenute vinske kuće, planirano je i nekoliko priredaba kao što su dani berbe grožđa, dani rakije i meda, izložbe vina i slično, kojima je svrha promicati vinski turizam na spomenutom području. Pečuško sveučilište s osječkim Pravim fakultetom nastavlja suradnju u projektu DUNICOP – Širenje sveučilišne suradnje Osijek–Pečuh, čime se nastavlja čvršća suradnja dvaju sveučilišta na području prava. Projekt će se tematski usredotočiti na regionalni razvoj, ekoturizam i zaštitu okoliša. Ukupna je vrijednost projekta 223 160 eura. Za vrijeme provedbe projekta okupljat će se nastavnici i asistenti, studenti kako bi istraživali teme regionalnog razvoja, a rezultate će predstaviti na konferenciji u lipnju u Pečuhu. U pripremi su i međunarodni seminari s novim pravnim temama, što će zajednički predati nastavnici iz Pečuha i Osijeka te ih pohađati studenti obiju ustanova.

ATAD – Turizam bez granica – zajednički razvoj informativnih središta za posjetitelje u Atadu (Nagyatád) i Križevcima naziv je projekta u kojem sudjeluje grad kao projektni partner, a glavni su korisnici Križevci. Ukupna je vrijednost projekta 1 173 345,00 eura. Glavni dio projekta čini razvoj turističke infrastrukture, odnosno obnova dviju postojećih zgrada, jedne u Križevcima i jedne u Atadu, za potrebe turističkih informativnih središta. Uz to su predviđene kulturne aktivnosti koje bi trebale pridonijeti boljoj promidžbi lovnog i ribolovnog turizma, sportskih igara u Križevcima i Atadu. Nadalje svaki će grad promicati i neke svoje specifičnosti, odnosno potencijale, pa će tako Atad

razraditi zdravstveno-turističke programe, a Križevci nastojati promicati i konjički turizam.

VILJAN, ŠIKLOŠ – „Mađarsko-hrvatske vinske priče” nosi naslov onog projekta u koji se uključuje Viljan. Nositelj je projekta njegova zbratimljena Orahovica, a partner je još Ilok. U projekt su uključeni još: Razvojna agencija VIDRA, Udruga voćara i vinogradara iz Orahovice i Udruga vinara iz Šikloša. U projektu, osim građevinskih radova i postavljanja „smeđih” znakova, očekuje se niz zanimljivih „vinskih manifestacija” i promotivnih aktivnosti s obje strane granice.

Osim navedenih projekata ostvaruju se mnogi drugi, koje provode razne javne ustanove, razvojne agencije, s jedne i druge strane granice, kao što su Hrvatske vode, Uprava za vode južnog Zadunavlja, Sveučilište Pannon, Mađarska akademija znanosti, Nacionalna razvojna infrastruktura d. d., Društvo za zalska naselja, Društvo zelenog srca Zalske županije s partnerima poradi razvoja turizma i promicanja kulturne baštine.

beta

BAJA – Župno proštenje povodom blagdana Male Gospe na bajsnoj Vodici bit će 7. i 8. rujna. Misno slavlje na hrvatskom jeziku 8. rujna u kapelici, s početkom u 8 sati, služi fra Zdenko Gruber iz Subotice. Slijedi misno slavlje na njemačkom jeziku u 9 sati, a veliku misu na otvorenome, s početkom u 10 sati predvodi kalačko-kečkemetki nadbiskup dr. Balázs Babel.

SELURINCE – U sklopu IPA projekta „Odcarske pruge do održivog razvoja turizma područja Slatina–Selurince–Našice” 17. kolovoza otvorena je izložba „Novo putovanje starom prugom” o povijest željeznice koja je spajala Selurince (Szentlőrinc), Slatinu i Našice. Posjetitelji su mogli vidjeti na velikim izložbenim panoima fotografije, tehničke i povijesne pojedinosti željeznice koja je spajala ta tri grada. O važnosti koju je imala željeznička pruga Slatina–Selurince–Našice potkraj 19. stoljeća i koji su ciljevima ovoga projekta, selurinski gradonačelnik Marko Győrváry je rekao kako je ova pruga donijela velik gospodarski napredak i razvitak u ove krajeve, te se nada da će se tim projektom veza koja je nekad bila biti ponovno pokrenuta. Dodao je i to da će tim projektom sva tri grada imati veliku materijalnu korist, ali da su uspostavljeni i veliki prijateljski odnosi provedbom toga projekta, te se nada novim poticajima. Dana 31. kolovoza u Slatini će biti rekonstruiran doček vlaka iz 1895. godine s kostimiranim putnicima uz bogat kulturno-umjetnički program. Na otvaranju izložbe uz brojne uzvanike pribivali su zamjenik župana Virovitičko-podravske županije Zdravko Dijaković i generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov. (radioslatina.hr)

REŠETARI – U organizaciji Književno-likovnog društva „Rešetari”, i ove se godine u Rešetarima, šesnaestu godinu zaredom, 13–15. rujna održava XVI. REŠETARČKI SUSRET PJESNIKA. Prvog dana Susreta u 19 sati je otvorenje Likovne izložbe Kristijana Krekovića iz Perua i XVI. međunarodne likovne kolonije „Petrović – Rešetari 2013.” Drugoga dana u 11 sati je predstavljanje V. zbornika mladih pjesnika te susret mladih pjesnika s učenicima osnovnih škola iz zapadnog dijela Brodsko-posavske županije. U 15 sati je predstavljanje XVI. zbornika pjesama Rešetaračkoga susreta pjesnika, te Zbornika pjesama hrvatskih pjesnikinja Ljerke Toth Naumove i Marije Kosović Makić. Nakon prijama kod načelnika Općine Rešetari pjesnika iz dijaspore i gostiju Susreta, navečer slijedi čitanje poezije sudionika te druženje. 15. rujna nakon jutarnjeg okupljanja sudionika Susreta slijedi sudjelovanje pjesnika u sv. misi s čitanjem pjesama, zajednički objed te odlazak kućama.

MARTINCI – Potkraj prvoga rujanskog tjedna, 7. rujna, u mjesnoj sportskoj dvorani priređuje se Dan sela. U sklopu priredbe natjecat će se majstori kuhari, vješti nogometaši, ali bit će i predstavljanje policijskog poziva, kulturno-folklornog programa. U okvirima programa nastupa i pečuški Orkestra Vizin i KUD Tanac. Dan završava zabava uza „Podravkinu” svirku, i vatromet.

BUDIMPEŠTA – Sveta misa na hrvatskome jeziku u crkvi Sv. Mihovila u budimpeštanskoj Vackoj ulici služit će se u nedjelju, 8. rujna, s početkom u 17 sati. Misu služi Arpad Horvat SJ.

Otvorenje izložbe

„Primo regis S. Stephani Regis Hungariae”

U Dijecezanskom muzeju Stolnobiogradske biskupije 31. kolovoza svečano je otvorena izložba remek-djela o kralju Sv. Stjepanu. Svečanosti otvorenja izložbe uz predsjednika mađarskog Parlameta Lászlóa Kövéra nazočili su stolnobiogradski nadbiskup Antal Spányi, Kalačko-kečkemetski nadbiskup dr. Balázs Bábel, pomoćni biskup i generalni vikar Zagrebačke nadbiskupije Mijo Gorski, hrvatski veleposlanik u Mađarskoj Gordan Grlić Radman, stolnobiogradski gradonačelnik András Cser-Palkovics, ravnatelj Mađarskoga nacionalnog muzeja László Csorba, ravnatelj Dijecezanskog muzeja Stolnobiogradske biskupije András Smohay, predsjednica Hrvatske samouprave Stolnoga Biograda Janja Cindrić Jakubek te mnogi drugi. Svečanom ozračju nastupom je doprinijeo ansambl Énekmondó.

Povijesni trenutak zajednički izložene tri impresivne relikvije poprsja Sv. Stjepana

„Svaki naraštaj treba upoznati, treba shvatiti, odnosno iznova prikazati djelo Svetoga Stjepana. Djelo, koje je u sretnijim vremenima bilo čvrst temelj, oslonac u teškim vremenima, koje promatrajući, uvijek se moglo iznova početi“ – istaknuo je prigodom otvorenja izložbe predsjednik László Kövér, te dodao kako se prvi ugarski kralj trebao suočiti s takvim izazovima koje su i najvećima rijetka prilika. Prigodna je izložba postavljena u čast 975. godišnjice smrti prvoga ugarskoga kralja Svetoga Stjepana, čije su ime i djelo nerazdvojivo isprepleteni sa Stolnim Biogradom.

U vezi s izložbom trebamo istaknuti važne proslave, primjerice manifestacije prigodom devetstote obljetnice smrti Sv. Stjepana godine 1938., kada je u okvirima obilježavanja u Stolnome Biogradu zasjedala Narodna skupština, ili 1978. godina kada je Sveta kruna i druge krunidbene relikvije stigle u krunidbeni grad, ali je proboj u štovanju prvoga ugarskoga kralja devetsto pedeseta godišnjica kraljeve smrti 1988. godina. Privremena izložba naslova „Stjepan, sveti kralj“ zapravo je sastavnica jubilarne izložbe sina Svetoga Emerika 2007. godine. Postav u šesto kvadratnom izložbenom prostoru nije u vremenskome slijedu nastanka pojedinih relikvija ili života Sv. Stjepana. Izložba je osmišljena poput stabla drveta. Po hodnicima su postavljeni suvremeno grafički oblikovani

plakati s opomenama prvoga ugarskoga kralja, a po prostorijama, knjige, slike, kipovi i zlatarski predmeti iz svih muzeja u Mađarskoj. Krošnja tvore tri relikvije poprsja Sv. Stjepana iz Zagreba, Kalače i Stolnoga Biograda te, ne u posljednjem redu, moći čeljusti, koje su prvi put u povijesti zajednički izložene. Relikvijar iz Zagreba, poprsje Sv. Stjepana kralja po narudžbi kardinala Francesca Barberinija, talijanski majstori Alessandro Algardi i Gian Lorenzo Bernini izradili su 1635. godine za potrebe zagrebačke katedrale, poprsje ugarskoga kralja Stjepana od lijevanog srebra i pozlaćenoga kovanog bakra, ukrašavaju s tridesetak dragulja. Poprsje s relikvijarom visok je 143 i širok 70 centimetara. Kardinala Barberinija, nečaka pape Urbana VIII., na darovanje relikvijara zagrebačkoj katedrali potaknuo je zagrebački kanonik i naslovni bosanski biskup Ivan Tomko Mrnavić, te mu je predstavio stanje u Hrvatskoj u kojoj je zagrebačka katedrala

ostala bez moćnika svoga sutitulara Sv. Stjepana, jer je stari s ostalim zlatom i srebrom prijašnjih godina rastaljen zbog troškova sisačke utvrde tijekom ratovanja s Turcima. Zagrebačka glava Sv. Stjepana vrhunsko je i rijetko djelo metalne – posebice srebrne – skulpture rimskog baroka. Za izložbu je posuđena i relikvija čeljusti (lat. mandibula) Sv. Stjepana kralja iz Moćnika dubrovačke katedrale. Nadalje, na izložbi je izložen i moćnik glave Sv. Stjepana koje je djelo dubrovačkih zlatara druge polovice 16. stoljeća. Relikvijar je pripadao dubrovačkim dominikancima, dok nije na pritisak Marije Terezije, kao i relikvija desnice svetoga kralja, darovan Mađarima u osmom desetljeću 18. stoljeća. Kalačko je poprsje remek-djelo moravskoga zlatara Karola Bachrucha, izradbu je započeo u rujnu 1893. i završio u travnju 1896. godine. Nit vodilja izložbe jest legenda i kult Sv. Stjepana od povijesti njegova krštenja, okolnosti krunidbe i njegovo proglašenje svetim. Pri ostvarenju izložbe velik je udio imala i stolnobiogradska Hrvatska samouprava, posebice predsjednica Janja Cindrić Jakubek. Naime ona je prevodila službene dopise, te uza svesrdnu pomoć i suglasnost hrvatskoga veleposlanika u Mađarskoj Gordana Grlića Radmana otputovala u Dubrovnik, i vozilom Hrvatskoga veleposlanstva dovela dubrovačku relikviju u Stolni Biograd. Nemojte propustiti jedinstvenu prigodu, stolnobiogradsku izložbu „Stjepan, sveti kralj“ i posjetite je do 11. prosinca 2013. godine.

Kristina Goher

(Slijeva) András Cser-Palkovics, László Kövér, Gordan Grlić Radman, Balázs Bábel, Mijo Gorski i András Smohay u izložbenom prostoru relikvija

Intervju s Martinom Išpanovićem

„Uspomene su najdragocjenije u čovjekovu životu”

Martin Išpanović bivši (od lipnja 2013. godine u mirovini) hrvatski i slovenski referent državnog tajništva za narodnosne, civilne i društvene odnose pri Ministarstvu ljudskih resursa, predsjednik je Turističke udruge „Lokomotiva”. Kad god se pruža prilika te i vrijeme pogoduje, pješaci po planinama ili ide na izlete s Udrugom ili s obitelji. Lani prigodom 60. obljetnice državne plave rute u izdanju Izdavačke kuće Croatiae objelodanjeno je dopunjeno izdanje knjige naslova „Državna plava ruta i oni koji su je propješačili 1952–2012”, autori su dr. László Vízkelety i Martin Išpanović.

Razgovarala: Kristina Goher

Ne znam je li pretjerujem ako kažem da je moj sugovornik osoba koja je u skladu sa sobom i s prirodom?

Da, slažem se s vama. Priroda u mom životu vrlo je važna i tako je to bilo još i u mom djetinjstvu. Baš sam o tome razmišljao da odakle nama, meni ta ljubav prema prirodi, i moram priznati da je sve započelo još u mome rodnom selu Kačmaru. Za vrijeme djetinjstva smo mi, tadašnja djeca, živjeli zajedno s prirodom, bili smo članovi obitelji koja je radila na poljima, išli smo u šumu. Kačmar je imao svoj divan krajolik i ima ga još i dan-danas. Odlazili smo na Kígyós, u Šanac, na Telečku.... a i učitelji su nas vodili, organizirali izlete u šumu. Ta ljubav prema prirodi još i sada traje.

Martin Išpanović u društvu sina Mate na Svilaji (iz privatne zbirke Martina Išpanovića)

Vi ste predsjednik Turističke udruge „Lokomotiva”. Lani ste objelodanili knjigu „Državna plava ruta i oni koji su je propješačili 1952–2012”, suautor ste Vi.

„Lokomotiva“ je jaka, drevna udruga, poznata među turistima pješacima u Mađarskoj. Utemeljena je 1949. godine, broji dvjesto članova, od osnivača četvero su još uvijek aktivni članovi. Imamo jako lijepu povijest. Djelujemo kako bi bilo nužno djelovati svim turističkim udrugama. Imamo svoje predsjedništvo, u planini Börzsöny turistički dom i

kod željezničke stanice sela Szokolya tri kućice koje održavamo, obnavljamo i koristimo se njima za svoje aktivnosti. Poznati smo po tome da smo prije 60 godina bili pokretači državne plave rute. To je pješaci put od istočnoga dijela Mađarske prema zapadnom, od Nagy-Milica, vrh u Zemplenskom gorju, do Kisega, do Írott-kőa, dug je 1230 kilometara. Tko propješači dobije lijepu značku, a ime mu se upisuje u knjigu, u koju je za 60 godine upisano umalo tisuću imena.

I Vaše je ime upisano u tu knjigu?

Da, i ja sam propješačio tu daljinu. Davne 1987. godine dosta brzo sam stigao do 800 kilometara, potom sam malo zanemario, ali lani sam i ja dobio značku, moje je ime u knjizi 4819.

Ali rado pješacite i u inozemstvu, ne u posljednjem redu u matičnoj nam domovini.

Da. I u Hrvatskoj i u drugim zemljama. Svi mi znamo da Mađarska nema toliko visoke planine i, naravno, turisti iz Mađarske, tako i naše društvo putuje u susjedne države. Prvi put sam bio u Italiji, poslije malo u Austriji i na kraju, nažalost, malo kasno, ali sam odlučio da ću u Hrvatsku. Prvo smo krenuli na Velebit, tamo smo prešli tzv. Premožićevu stazu, s kojom me je upoznao Marin Skenderović i čak je pomogao organizirati put. Bilo nas je dvadesetero i onda, eto, to je također nova ljubav. Jako je zanimljivo da svi mi u Hrvatsku putujemo kao u matičnu državu, ali kada se na Velebitu po sitnim selima susrećemo s najjednostavnijim ljudima, tada osjećamo mnogo više, da smo u svojoj pradomovini. Zanimljivo, kad smo prvi dan stigli na Velebit, u planinarsku kuću kod Zavižana, otvorio sam jednu knjigu u toj planinarskoj kući, a na omotnici piše Selidba Bunjevaca. I doznao sam da tamo blizu Zavižana ima selce u kojem ljudi sebe nazivaju Bunjevcima. Kao mi u Mađarskoj ili Vojvodini. A imena i prezime poput naših... Ljudi su se iznenadili da se moj sin zove Mate, a Marinov Ante. Znamo da tu u

Zastane nam dah... Austrija, planina Dachstein (iz privatne zbirke Martina Išpanovića)

Mađarskoj ima pojedinaca koji se bore za priznavanje Bunjevaca. Njima predlažem da krenu u taj smjer da pogledaju Velebit, dođu u selo Krasno ili na druga mjesta. No, mi smo nastavili put do Svilaje. Mogu reći da sam bio i na planini Svilaji, na najvišem vrhu Hrvatske na Dinari. U okolici Svilaje koja je uistinu pradomovina Bunjevaca, čovjek se osjeća kao da je kod kuće, kao da je i on dio toga krajolika. Ne znam, mene je jako dirnulo to sve i siguran sam da bi i druge ljude dirnulo. Imam najmanje devet tisuća fotografija od 2002. ili 2003. godine, koje čuvam u računalu. Uspomene su najdragocjenije u čovjekovu životu. Pamtim drveća, put... ta ljubav je jaka. Zanimljivo, s obitelji smo već postali planinari amateri. Dospjeli smo do 3000–3200 nadmorske visine, koje je sasvim drugačiji svijet i veliko čudo.

Lani su Vam uručili turističko odličje „Dr. Ödön Téri”. Vjerojatno unutar Vaše zajednice to mnogo znači.

Da, naravno. U Mađarskoj postoji krovna organizacija za mađarske turiste, tzv. Savez mađarskih pješackih turista. Taj Savez svake godine uruči odličje zaslužnim osobama. I mene su predložili i dobio sam tu nagradu. Za mene je jako važno ovo priznanje jer sam jako mnogo radio. Naša Udruga organizira programe i takve prigode koje su otvorene za svakoga. U Hívösölglyu smo postavili spomenploču dr. László Vízkeletyju, on je pokrenuo Udrugu i organizirao je i mnogo programa. Mislim da nitko ne radi da bi dobio odličje, ali ako mu se uručuje od strane takve organizacije, to je odista lijep osjećaj.

Podravci na Pagu i u Međugorju

Hrvatske samouprave četiriju podravskih naselja (Brlobaš, Lukovišće, Novo Selo, Potonja) odlučile su se za hodočašće u Međugorje i jedan vikend u Vlašićima, do 20. kolovoza. Autobus s 48 osoba krenuo je 16. kolovoza u 22 sata u Međugorje na mjesto ukazanja Majke Božje.

Nakon dugog putovanja, 17. kolovoza stigli smo u Mostar gdje smo pogledali crkvu, Stari most i bazar, a zatim krenuli prema Međugorju.

Poslije podne stigli smo do zgrade gdje nam je bio smještaj. Nažalost, ta zgrada bila

je prilično daleko od crkve. Vrijeme je bilo jako toplo, ali smo ipak bili jako sretni što smo taj put do (oko šest kilometara) prešli.

Pošli smo na podbrdo gdje su kipovi o Isusovu rođenju, pa čak do križa na kojem je bio raspet. Obilazili smo ove kipove moleći

krunicu i pjevajući pjesme. Nakon toga bili smo na zajedničkoj krunici na svetoj misi i na svetoj uri. Sutradan rano pošli smo na Križevac, putem smo molili krunicu i pjevali svete pjesme. Na brdu kod križa također smo se molili i pjevali te sve svoje tuge i jade stavili pred Isusove noge moleći Majku Božju da se moli za nas i za ovaj svijet kod svoga sina, dragoga Isusa. Kada smo stigli s Križevca do crkve, počela je misa na hrvatskom jeziku.

Nakon objeda krenuli smo prema Pagu. Pod noć smo stigli u Vlašiće, gdje smo se smjestili, pa pogledali i zagazili u more. Nakon večere pošli smo u Pag, gdje su neki bili na svetoj misi, a drugi su pogledali grad i šetali se uz more, slušali glazbu. U zgradi gdje smo bili smješteni, do ranih sati smo se družili i pjevali. Budući da je ujutro bila bura, nije bilo prilike za kupanje u moru. Krenuli smo nakon objeda prema Zagrebu. Ondje smo u katedrali bili na svetoj misi, razgledali grad, pa krenuli prema našoj domovini, u svoje kuće. Stigli smo oko ponoći, hvala Bogu, svi sretno i u duši ispunjeni ljubavlju.

Ruža Bunjevac

Hodočašće bajskih Hrvata u Međugorje, Ljubuški i na Bunu

Kada su Hrvati-Bunjevci iz Mađarske 6. lipnja 2009. godine na novosagrađenoj župnoj crkvi na Buni u okviru svečanosti postavili spomen-ploču u znak sjećanja na domovinu svojih predaka, odlučili su da će najmanje svake dvije godine hodočastiti u prapostojbinu. Podsjetimo kako je na mramornoj ploči zapisano: Bure povijesti davno su nas udaljile od izvora Bune / od kršne Hercegovine, domovine naših predaka. / Sa dalekih ravnica Bačke, vraćajući se korijenima, / u znaku sjećanja / Hrvati Bunjevci iz Mađarske 2009. godine.

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Baje dvadeset i pet bajskih Hrvata-Bunjevaca od 10. do 13. kolovoza ove godine hodočastilo je Gospi Mira u Međugorje, gdje su nazočili misnomu slavlju, molili križni put na Križevcu i Brdu ukazanja. Kako nam uz

Franjevački samostan Svetog Ante Padovanskog na Humcu u Ljubuškom

ostalo reče predsjednica Hrvatske samouprave grada Baje Angela Šokac Marković, ujedno i voditeljica puta, za boravka u Međugorju posjetili su franjevački samostan, muzej i crkvu Svetog Ante Padovanskog na Humcu u Ljubuškom, a bili su i na izvoru rijeke Bune u Blagaju.

Prema „zavjetu“ otprije nekoliko godina, zaustavili su se i na 10. kilometru glavne prometnice Mostar-Čapljina gdje se Buna

ulijeva u Neretvu, kod novosagrađene crkve na Buni gdje je 2009. godine postavljena spomen-ploča Hrvata-Bunjevaca iz Mađarske. Budući da je uslijed vanjskog uređivanja crkve spomen-ploča skinuta, pa i zametnuta bez traga, zamolili su novog župnika da se ona pronađe i vrati na svoje mjesto.

S. B.

Trenutak za pjesmu

Nikša Krpetić

Kraljice mira

Jutarnja zvijezdo, ljubavi puna,
na kršu ovom ti si stala.
Čelo mi rosi prisutnost tvoja,
a srce zbori, o, Gospe, hvala.

Kraljice mira, tvoj osmijeh lebditi
nad poljem zlatnim, nad morem
plavim.
Kraljice neba, Kraljice zemlje,
kaži mi pute da te pratim.
Kraljice, pratim.

Koljena peku, al' k tebi žurim,
molitvu nosim, Kraljice mira.
I svaka stopa nova je nada
da milost tvoja i mene dira.

Oproštaj

Umjesto preminuloga, 1. kolovoza 2005. dobili smo novog svećenika. Mladi je svećenik posla imao napretek jer pod njegovu ruku pripadalo je više sela: Katolj, Kemed, Surdukinj, Njomica i Minjorod. Uz to podučavao je vjeronauk. Budući da je premješten u Pečuh, Katolj i druga sela izgubiše svećenika. Posljednji put je naš župnik Tamás Roland misio 17. srpnja. Uza skroman poklon zahvalili smo mu na uzornom radu. Od sada će nam, navodno, dolaziti olaski svećenik.

Guganka

U spomen

Stjepan Zagorac (1930–2013)

Umirovljeni dekan župnik Stjepan Zagorac preminuo je 29. kolovoza u Pečuhu. Više desetljeća službovao je u Nijemetskoj župi i brinuo se o vjerskom životu bošnjačkih Hrvata u Salanti, Nijemetu, Poganu... Zemni ostaci Stjepana Zagorca bit će položeni u zemlju 6. rujna na nijemetskome groblju nakon mise zadušnice koja se služi u 14 sati.

Stjepan Zagorac rođen je u malome šokačko-mađarskom naselju Kašadu na najjužnijoj točki Mađarske, 27. lipnja 1930., u zemljoradničkoj obitelji šokačkih Hrvata. Studirao je u Đuru od 1950. do 1956. godine. Prve godine u službi Crkve protekle su mu u Kemedu i u Bogadinu (mađ. Bogád) i Ibafi. Od 1966. do 2007. godine bio je župnik Nijemetske župe, 41 godinu. Godine 2007. odlazi u mirovinu, kao umirovljenik živio je sa svojim bratom i njegovom obitelji u Pečuhu. Došavši u Nijemet, potiče obnovu nijemetske crkve. Misio je na hrvatskom i mađarskom jeziku, organizirao brojna hodočašća, tako i u Hrvatsku. Dugi niz godina predavao je vjeronauk u Hrvatskoj školi Miroslava Krležu, na hrvatskom jeziku, bio je omiljen među djecom koja su ga odmilja zvali „ešpi“. Pripremio je brojne naraštaje mladih Hrvata prvopričesnika, na sakrament svete pričesti koji se godinama održavao na hrvatskom jeziku u crkvi Svetoga Augustina u Pečuhu uz dekana župnika Stjepana Zagorca. Za vrijeme njegove službe izgrađena je i crkva u Poganu, s prekrasnom slikom međugorske Kraljice Mira koja krasi glavni oltar. Crkva posvećena 1991. godine nosi ime Kraljice Mira. Za vrijeme Domovinskog rata u Hrvatskoj, Nijemetska je župa bila središte karitativnog rada s mnogobrojnim izbjeglicama. Velečasni Zagorac i Pečuška biskupija otvorili su vrata. Svoju zlatnu misu Stjepan Zagorac imao je 25. lipnja 2006. u nijemetskoj crkvi. Ostat će u spomeni kao čovjek blage naravi u obračanju sa svojim vjernicima, pukom i djecom. Neka mu je laka zemlja.

Branka Pavić Blažetin

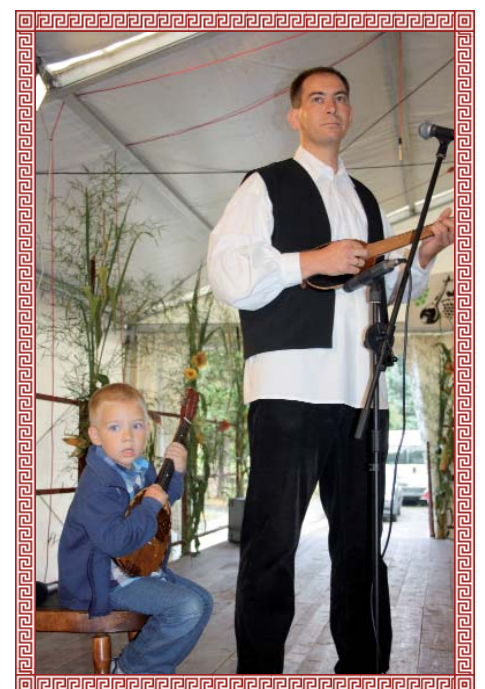

ĐUKIĆ (GYÜKIS) – Čitam kako je gradnja kapele na pečuškom Đukiću počela na poticaj nekog samotnjaka koji je živio u toj okolici 1749. godine. Kažu kako su pečuški Hrvati na obližnjim brežuljcima imali svoje vinograde te su kapelu i posvetili Svetom Bartolu. U blizini je i Bartolova stijena te Bartolov vidikovac, a i kuća jedne od članica Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoe. I tako otprilje desetak godina, upravo na njezin i poticaj Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoe, na Bartolovo se tamo održava hrvatsko proštenje, sa svetom misom, molitvom, pjesmom i druženjem, ove godine 25. kolovoza. Svetu misu na hrvatskom jeziku služio je Norbert Nagy, župnik crkve Svetog Augustina, a pjevao Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe, slijedila je misa na mađarskom jeziku. Proštenje je nastavljeno na otvorenome uza svirku Orkestra Vizin.

Foto: Anita Mandić

Bogatstvo...

*Otac Žolt Trojko i sin Sabolč
sviraju na Festivalu
„Vino i tambure“*

Dan europskih veza

Priredba Dan europskih veza drugu godinu zaredom održava se u Bojevu i Izvaru. Tako je bilo i ove godine otvaranjem Graničnog prijelaza Bojevo–Brodić, 4. kolovoza, a u organizaciji hrvatskih samouprava u Bojevu i Izvaru. Otvaranjem Graničnog prijelaza u jutarnjim satima, prešlo se na hrvatsku obalu Drave gdje je kod skele priređen HUN/CRO piknik, kaže ferdinandovački načelnik Branko Kolar. „Veza se ojačala, povećao se broj općina koje surađuju s Bojevom i Izvarom u odnosu na prošlu godinu i nadam se kako će nas iduće godine biti još više” – kaže Kolar. Pripremaju se projekti s partnerima iz Mađarske, projekt uređenja konjičkih staza s mađarskim partnerima. Projekt zasada nije prošao, ali se Ferdinandovčani ne predaju. Ovoga puta pokazali su prijateljima iz Mađarske svoju prekrasnu etnokuću koja je oduševila posjetitelje.

Na misi u izvarskoj crkvi

Kovač, proširili su suradnju te uza suradnju s Općinom Ferdinandovac nastoji se uspostaviti suradnja i s Novim Virjem i Ždalom gdje živi i znatan broj Mađara. Nakon svete mise priređen je kulturno-folklorni program. Nastupili su: Marica Hasan, pjevačica iz Đurđevca, uz pratnju na „havajki” brata Franje Gašparovića, lukoviški KUD Drava i barčanski KUD Podravka izveli su uz pratnju Orkestra Vizin zajedničku „podravsku koreografiju” koju je s njima uvježbala Vesna Velin. Tibor Đuroković i narodnosni orkestar izvarske osnovne škole dojmio se nazočnih kao i Bela Gara, pjevačica iz Izvara. Slijedio je nastup KUD-a iz Ferdinandovca i Ždala, te pjevačkoga zbora „Širine” iz Novoga Virja.

Nakon programa druženje je nastavljeno, ustrojena je plesачnica uz Orkestar Vizin i podučavanje plesova sa strane Vesne Velin, a

Uz generalnu konzulicu Ljiljanu Pancirov, priredbi je nazočio i Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, do njih Klara Kovač, predsjednica izvarske Hrvatske samouprave

U poslijepodnevni satima prešlo se iz Brodića i Bojeva u Izvar, selo sa šeststotinjak stanovnika, gdje je domaćica druženja bila Klara Kovač, predsjednica izvarske Hrvatske samouprave. Dvojezičnu svetu misu uz domaćega župnika Tamása Benzika pjevao je zbor iz Novoga Virja i služio tamošnji župnik Krunoslav Milovec.

Kako kaže Klara

Tibor Đuroković i narodnosni orkestar izvarske osnovne škole

potom u 20 sati zatvoren je privremeni Granični prijelaz Bojevo–Brodić. Priredbi je između ostalih, uz generalnu konzulicu Ljiljanu Pancirov, nazočio i Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, Branko Mesarov, načelnik Općine Novo Virje, Ivan Derežić, načelnik Općine Podravske Sesvete, Marko Horvat, načelnik Općine Gola.

Branka Pavić Blažetin

IZVAR – U travnju 2013. godine počela je provedba ekoturističkog projekta koji sufinancira Europska Unija u sklopu IPA prekograničnoga programa Mađarska–Hrvatska, a ukupna vrijednost projekta iznosi 1.021.266,70 eura. Područje provedbe projekta jesu četiri zaštićena područja: Park prirode Kopački rit, Park prirode Papuk i Regionalni park Mura–Drava u Hrvatskoj te Nacionalni park Dunav–Drava u Mađarskoj. Cilj je projekta osigurati model održivoga gospodarskog razvoja i upravljanja prirodnim zalihama duž regije Mura–Drava–Dunav uvođenjem novih ekoturističkih proizvoda i prekograničnom suradnjom. Nacionalni park Dunav–Drava iz Mađarske istraživačku postaju u Izvaru pretvoriti će u Ekoturističko središte u kojem će posjetitelje podučavati o zaštićenim prirodnim vrijednostima. Turistička infrastruktura prijamnoga središta u Sentešu će se unaprijediti, pa će se obnoviti podučavateljsko središte u Brlobašu.

KUD Drava i Podravina s Orkestrom Vizin zajedno na pozornici

Jubilarni, 5. festival češnjaka u Baćinu

Hrvatska zajednica i ove godine obogatila cjelodnevni program

Trećeg kolovoza u Baćinu je održan jubilarni, 5. festival češnjaka, koji je ove godine proširen na dva dana, s bogatim gastronomskim, kulturnim i športskim sadržajima. Priredba koja je pokrenuta prije pet godina od nekolicine mjesnih poduzetnika, a zahvaljujući glavnim organizatorima Atili Marošu i Gáboru Varajtiu, te njihovim obiteljima i prijateljima, ona je danas postala istaknutom regionalnom kulinarskom i kulturnom manifestacijom.

Festival češnjaka, koji je posvećen najvažnijoj začinskoj, ujedno i ljekovitoj biljci sela Baćina, ove je godine dobio i međunarodni značaj, a putujući kup za najbolje pripremlje-

sudjelovanjem mjesne rackohrvatske zajednice. Hrvatska samouprava organizirala je hrvatski šator, a za gastronomsko natjecanje i gošćenje okupljenih pripremila je gulaš od graha. U prigodnome kulturnom programu, između ostalog, nastupili su HKUD „Vodenica” i Pjevački zbor „Ružmarin”. Svojom nazočnošću priredbu je uveličala i Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu.

U prijedpodnevnim satima održan je 3. malonogometni turnir u spomen na Balázsa Tamásia, na kojem je sudjelovalo osam momčadi, a u publici se našlo mnoštvo bivših Baćinaca, žitelja okolnih naselja, ali i onih koji su došli iz Irske, Škotske, Njemačke, Austrije, Ukrajine, Italije, Transilvanije, Vojvodine, Švicarske i iz SAD-a, što svjedoči o sve većoj popularnosti ove priredbe.

Dan prije upriličen je prijateljski nogometni susret reprezentacije Baćina i okolice te Orlova Ferencvaroša, s legendarnim igračima, među kojima

su bili primjerice Zoltán Ebedli i Péter Lipcsei, koji je privukao ljubitelje nogometa iz cijele okolice.

S. B.

Članovi HKUD-a „Vodenica” redovito nastupaju na seoskim priredbama

no jelo pripalo je gostima iz Vojvodine. Tijekom dana organizirani su brojni kulturno-zabavni sadržaji za djecu, mlade i odrasle. Kao i svake godine, priredba je obogaćena i

MOHAČ – KUD „Zora” poziva sve ljubitelje narodnoga plesa da se prijave u dječju (3–10 godina), omladinsku (od 10 godina) i odraslu skupinu. Oni koji ne žele nastupati, nego samo plesati, mogu se prijaviti u plesaćnicu. Susret zainteresiranih bit će 20. rujna od 18.30 u Omladinskom središtu na mohačkom Széchenyievu trgu. Obavijest na telefonu 06/30 333 0075 kod Stipana Darašca.

MOHAČ – U organizaciji Gradske samouprave 14. rujna na priredbenom trgu na mohačkoj Planini priređuje se XV. berbeni i vinski festival, čime se predstavljaju prepoznatljiva vina mohačkog vinogorja. Posjetitelje očekuje bogat cjelodnevni kulturno-zabavni program uz glazbu, ples, berbenu povorku, izložbu, sajam i kušanje vina, gastronomsko natjecanje u kuhanju na slobodnoj vatri, te nastup estradnih umjetnika i druga iznenađenja.

BAĆINO – U povodu blagdana Male Gospe, 8. rujna, u Baćinu se slavi župno proštenje. Kako nam reče predsjednik Hrvatske samouprave Franjo Anišić, misno slavlje na hrvatskome jeziku, koje će se održati u župnoj crkvi, s početkom u 9 sati, predvodit će župnik Zsolt Halász, a s njime suslužiti laik Ladislav Sabo.

PETROVO SELO – Hrvatska samouprava dotičnoga sela Vas srdačno poziva 8. septembra, u nedilju, otpodne u 17 uri, u mjesni dom kulture, na prezentaciju 20. Panonskoga ljetopisa. Jubilarni almanah Panonskoga instituta u Pinkovcu predstavlja sam predsjednik PAIN-a i ujedno glavni urednik godišnjaka, dr. Robert Hajszan. Panonski institut je u partnerskoj općini Petrovoga Sela, u Pinkovcu, utemeljen pred dvadesetimi ljeti u decembru, a svojim ljetopisom je proputovao ne samo cijeli panonski prostor nego i šire od europskih granic. Nediljnoj promociji muzički okvir će dati tamburaški sastav Koprive.

FOK – Tradicionalno i ove se godine, u organizaciji fočke Hrvatske samouprave, 21. rujna priređuje Hrvatski dan. U sklopu programa Dana domaćini čekaju pozvane goste i druže se uz folklorni program u kojem nastupaju: lukoviški KUD Drava, KUD Martinci, Orkestar Podravka i Ženski pjevački zbor «Korjeni» te učenici fočke osnovne škole; slijedi bal do kasnih sati, kaže za Hrvatski glasnik predsjednica fočke Hrvatske samouprave Ljubica Weber.

Nogometna reprezentacija Baćina i okolice

Židanci u „Zavičaju” na Pagu

Naši putnici u Zadru

U organizaciji Hrvatske samouprave Hrvatskoga Židana i zastupnice mjesne Seoske samouprave Marije Szabó, najavljenici iz cijele okolice su pred kratkim bili na petodnevnom bogatom izletu na Jadranskom morju. Već od četrdeset putnikov 16. augustuša, u petak u ranoj zori, se je otpravilo na put iz Prisike, Hrvatskoga Židana, Kisega, Božuka i Sambotela u Hrvatsku. Šikaniji su jur toga otpodneva čvrsto kvasili tijelo u morju, po svečanom prijemu i ukusnom žganu u „Zavičaju”, Kulturno-prosvjetnom centru i odmarališću Hrvatov u Ugarskoj. Oni, ki su mogli i htili, do zore su mogli još mulatovati na zabavnom večeru, priredjenom od domaćinov. Drugi dan boravka je minuo s posjetom Zadra i jedva je bilo vrimenta za pogledavanje svih znamenitosti. Treći dan je na programu stao posjet gradiću Pagu, koji se je jako dopadao Gradišćancem. Četvrti dan je prošao sa cjelodnevnom izletom u Nacionalnom parku Krka, pravoda je i ova lipota samo oduševila naše putnike. Svi izletnici su hvalili ukusnu i bogatu ponudu jila u „Zavičaju” i bili su jako zadovoljni opskrbom domaćinov. Posebno su htili i ovpot zahvaliti gostoljubivost Lili Radić ku su svenek našli na porti, a i Tiboru Radiću, peljaču „Zavičaja”, komu su se dostkrat čudili i razmišljali, kada nek more spati, kad je svenek i svagdir bio nazočan. Ottó Világi, šofer autobusa, je bio točan, sigurno je peljao svoje putnike i probao je paziti na sve želje njeve. Na danu odlaska domom, dospila je bura u pratnji oblakov i godine, što je svakako olakšalo razlučenje od stare domovine. Vračajući se domom, stali su Gradišćanci još u Varaždinu i tako zbogom dali Hrvatskoj. Grupa se je tako dobro ćutila na petodnevnom putovanju da su se jur najpr dogovorili i s domaćini „Zavičaja” i šoferom autobusa da kljetu neka ponovo računaju na nje.

-Tiho-

Foto: Putnici

Na Glavnom trgu gradića Paga

Marijansko shodišće Petrovišćanov na kartešku prošeciju

Hrvati iz južnoga Gradišća s okraj i onkraj granice u prošlosti su tradicionalno hodočastili u Kartež, 15. augustuša, na velikom danu Vanebozeća Blažene Divice Marije. Hodočasnici iz Petrovoga Sela početo od 1989. ljeta ponovo pišaču u susjedni Kartež, kamo jur redovno ide moliti cijela okolica od 15. stoljeća k Blaženoj Divici Mariji i materi žitka. Pokidob je ljetos Velika Gospa pala na djelatni dan, šaka Petrovišćanov tako se je odlučila da će sudjelivati na predvećernoj maši i prošeciji sa svićami kod crikve, ka je utemeljena 1155. ljeta. Put od sedam kilometarov je napravilo kih dvadeset Petrovišćanov prik zelene granice, pod križem. Blizu Karteža smo se našli i s drugimi hodočasnici ki su se takaj pašćili na večernje svećevanje. Naši vjerniki su jur po drugi put organizirano pohodili kartešku mašu i prošeciju sa svićami, ka je peljala kroz cintir. Jur se je spustila noć kad naša ekipa oćarana od lipote večernje povorke se je ganula i do polnoć srićno i zašla domom.

-Tiho-

Naticanje petroviske farske općine

Dobitnica Andrea Škrapić s maketom iz šibenskih kamenov

U Petrovom Selu ima jako čuda talentiranih i šikanih ruk, što naliže moljanja i stvaranja (polu)umjetničkih djela. To dokazuju i brojni crteži i makete, koji su dospili na naticanje petroviske farske općine, koje je ispišeno sredinom miseca junija. Zadaća naticateljev je bila da iz raznih materijalov se oblikuje stari, ali novi oblik kapele. Prilikom 150. obljetnice kapele Sv. Štefana su pak proglašeni rezultati, kad su prezentirana u posebnoj izložbi ova djela.

U tročlanom žiriju predsjednici Ani Škrapić-Timar su još pomagali Marija Geošić i Imre Filipović, a pogledavši izložbu, 20. augustuša, svi smo mogli konstatirati da zaistinu nisu imali lako djelo pri ocjenjivanju. Kako je rekla Ana Škrapić-Timar, pokidob je naticanje razglašeno jur za školom, dica su se morala samostalno pripravljati doma i napraviti kipice, ali ostala djela. Sve ukupno je napravljeno osamnaest slik s različitim tehnikami farbanja, moljanja. Bilo je i takovih naticateljev ki su još i već djel napravili i poslali. Med naticatelji su bili mališani iz čuvarnice kot i sami odrašćeni. – Dobitnika nismo mogli izabrati, kad su se jako lipe slike narodile u ovi vaši djelao-nica, zato će svi dobiti malu nagradu – je rekla Ana Škrapić-Timar prilikom svečevanja 150. obljetnice petroviske kapele, i nastavila s ocjenjivanjem maketov, iz kih je bilo sve skupa pet. Johana Bošić, Zoran Garger iz 4. razreda Dvojezične škole i Benjamin Bošić, mališan iz petroviske čuvarnice, od papira su modelirali kapelu i cijelu nje okolicu sa spomenikom svitskih bojev, kipom Blažene Dvice Marije i s drivi. Krištof Henić, školar 7. razreda mjesne škole, je pozvao drivo za pomoć kot materijal pri stvaranju svoje make-te, a Robert Škrapić iz 8. razreda s lego-

kockicama se je poigravao. Familija Horvat iz medenoga kolača je ispekla i staru i novu kapelu. Duha tijesta je mamila ne samo člane žirija nego i sve posjetitelje u razredu za izložbu. Andrea Škrapić u Šibeniku na morskoj obali je skupasabrala kamene i iz tih lipotanov je napravljeno pobjedničko djelo. I u ovoj kategoriji nije žiri dilio nagrade, pravo odluke je ostavljeno publiku i posjetite-

MALA STRANICA

ljem izložbe. Po tajnom glasovanju publike Andrea Škrapić i nje kamena atrakcija je zavrдила prvo mjesto. – Nedavno sam ljetovala u Šibeniku pak mi je dugo bilo na obali Jadranskoga morja i tako sam začela skupasabrati kamene, onda jur direktno za to da iz tih kamenov doma napravim kapelu. Ujtro sam došla domon iz djela, i jedan cijeli dan sam se mučila, sve do 22 uri, dokle je onako izgledala maketa, kako sam ja htela. Sad sam jako gizdava i srična da su ljudi mislili da je moja crkva najlipša. Čuda idem simo u ovu kapelu moliti, jako mi je u srcu i veselim se da prik nje sam prva nastala na ovom naticanju – tako je komentirala svoju pobjedu “mlada umjetnica”, pravoda na hrvatskom jeziku. Kako je Ana Škrapić-Timar rekla, nije ni najmanje čudo da se je najavilo toliko naticateljev na poziv farske općine, ki su jako čuda djelali za ovu prekrasnu izložbu. – Za sve nas jako puno znači ova kapela Sv. Štefana, ne samo za starije ljude, ki se znaju spomenuti na stare čase. I ja jako čuda sanjam s onom starom kapelom i pravoda znaju i suze izaziti. Naši preci su položili u dokumentu obećanje da će se brigati za ovu kapelu, a ja mislim da smo mi i dovidob imali jako dobre peljače i farnike. Ovde ću istaknuti Ivana Šnellera bivšega petroviskoga gospodina. Oni svi jako čuda su se brinuli za naše crkve, kim se moru zahvaliti i naši vjerniki. Ja se ufam da ćemo vik imati ljude ki će se ovako brinuti za našu lipu kapelu! – je naglasila predsjednica žirija ka je bila jako zadovoljna kolekcijom likovne izložbe.

–Tiho-

Već od dvadeset djel je izloženo s temom jubilarne kapele

Svi „umjetniki” naticanja farske općine su nagradjeni

150. obljetnica petroviske kapele Sv. Štefana

«Mi, potpisani pretpostavni općine Petrovoga Sela se obavezujemo ovim zagovorom, u ime cijele općine – jedan za sve a svi za jednoga – da ćemo kapelu, ku smo zgradili s oltarom i sa svim što k njoj služi, svaku dob u najboljem stanju obdržati, ku brigu i dužnost i našim potomcem mirno predajemo. Za još čvršće potvrđenje ovoga pretišćemo naš vlašći općinski pečat» – ovako piše u zagovoru s dvanaest potpisi petroviskih svidokov, na čelu sa seoskim birovoim Joškom Weselom, 19. aprila 1863. ljeta. Ov je jedini dokumenat kojega Petrovišćani danas smatraju izvornim spisom iz prošlosti, na čijoj osnovi su pred kratkim mogli svečevati 150. obljetnicu kapele Sv. Štefana. Pravoda na slavu i diku, jer poldrug stoljeća Petrovišćani su vjerni obećanju, dovoljno je samo pogledati na malu crikvu i nje okolicu. Na dan patronuša i utemeljitelja ugarskoga orsaga i zagovornika kršćanske vjere, ovo južnogradišćansko selo se je obliklo u svečanu pratež i za svetom hrvatskom mašom s izložbom, mužikom i tortom je proslavilo veliki jubilej.

20. augustuša, utorak ujutro, iz škurih oblakov šprije godina. U zadnje vrime nijedna Kraljeva nij prez godine, zato se i rijetkokrat more držati sveta maša, po običaju, pred kapelom Sv. Štefana. Iako se do maše razvedri, ovput se još stiščemo med stijenami slavljenice. Kapela se napunjuje do zadnjega mjesta, dospenu iz Budimpešte i časni gosti: Berislav Živković, prvi tajnik, i Boris Golubičić, konzul Veleposlanstva Republike Hrvatske. Biškupskoga vikara, kanonika, patera Štefana Vukića iz Željezna, s rodbinskim koreni u Nardi, na njegovom imendanu, a ujedno i rodjendanu ima čast na petroviskom oltaru pozdraviti mjesni farnik Tamás Várhelyi. Rodjendansku čestitku sprovedja burni aplauz vjernikov. Glavni celebrant prlje nek začme maševati, u sudjelovanju sadašnjega ter umirovljenih petroviskih farnikov Ivana Šnellerera i Rafaela Krammera, prikdaje svoju sriću da je konačno zašao u Petrovo Selo, i more crikveni obred održati uprav na danu velikoga sveca i pretkipa kršćanov, Sv. Štefana. U svojoj prodiki pak pozove sve nazočne da na čvrstom temelju sagrađuju vlašću vjeru i budu istinski Ježuševi svidoki. – Vjeru, ku je papa Franjo prispodobio s ognjem, moramo svenek budnom držati, oživiti i čuvati da čvršća i jača postane i većim intenzitetom gori u nami. U tišini premišljavati, ljubav pokazati ne samo u riči nego i u čini, to nam je i danas dužnost, ku je vrlo dobro razumio i Sv. Štefan, na čijoj stazi moramo poiti i mi svi skupa – kaže Štefan Vukić, a njegove riči i svetu mašu

Svečanu mašu je služio biškupski vikar, pater Štefan Vukić iz Željezna, u koncelebraciji petroviskih farnikov

svojim jačenjem polipšaju jačkarice mjesnoga zbora Ljubičica i domači tamburaši. Pri drugoj točki svečevanja ljudi se pozovu na

školski dvor, kade u velikom šatoru komotno se smjesti kih tristo ljudi. Tamburaši Koprive ne miruju, mužika odigrava glavnu ulogu, dokle Imre Filipović, predsjednik farske općine, kot prvi govorač, ne zgrabi mikrofon. Njegovi spominki iz ditinstva peljaju nas u ganutljivu prošlost i posebno daje hvalu svim pokojnim i živim petroviskim farnikom ki su se kroz toliko ljet srcem i dušom brigali za nas toliko dragu, danas jubilarnu kapelu. To jur za naš tajednik kaže Imre Filipović da naši stari preci su uzidali kapelu jer je vanjska crikva malo predaleko bila za svakidašnje maše. Sv. Štefana kralja pak su si izabrali za patrona zato jer su naši stari ovde našli novu domovinu, a kako su bili vjerni staroj domovini, tako su htili pokazati onu vjernost i poštenje i novoj. – Velika hvala našim duhovnikom ki nisu dopustili da naša crikva muzej nastane! – kaže crikveni funkcionar sa suzami u oči, s tim pak vjerojatno se cilja na to da u drugi seli sve vekša je praznina u crikveni klupčica, ali u Petrovom Selu svetki i nedilje još svenek moru skupaspraviti u crikvi mnoštvo ljudi. Većina stanovništva je još uvijek vjerna svojoj crikvi, Bogu i svojem materinskom jeziku. Berislav Živković uz to da čestita svim nazočnim zbog ove značajne obljetnice vjerske, a i hrvatske zajednice, otkriva i svojevrsnu simboliku vlašćega dolaska. Naime, lani ga je za dolaskom na Veleposlanstvo prvi službeni posjet peljao u Petrovo Selo i za ljetodan, ponovo je ovde, med Petrovišćani. Kustos sambotelskoga Muzeja Savaria Andraš Handler nosi dužnost za izložbu, ka se pod šatorom otvara. Od njega čujemo cijeli proces istraživanja petroviske male povijesti. Najprvo je prelistao bogatu monografiju dr. Štefana Geošića, potom je iskao dokumente u arhivu Sambotelske biškupije, a i u arhivu Željezne županije. Čuda informacijov, kako se je to i očekivalo, nije najdeno. Medjutim zna se točno da je kapela sazidana od općine Petrovoga Sela, a ne od Sambotelske biškupije. Napravljena je novčana fondacija, pinezi su se brali, od česa se je

Marika i Imre Janny iz Amerike na izložbi

uzidala i obdržavala kapela. Uredjivač izložbe podilio je skromnu historiju kapele u tri faze. Na uzidanje, 1863. ljeta, iz kojega ljeta potječe i najvažniji dokument, on zagovor u kom seoski predstavnici običuju održavanje Hiže Božje. O blagosavljanju crikve nije podataka, ali to je lako moglo biti 1864. ili 1865. ljeta. Drugom fazom se spominje dogradnja crikvice, 1969. ljeta, s gospodinom Vincijem Karlovićem. Tadašnji zakoni nisu dopuštali da se crikva dograđuje, zato su fifikom iskali dozvolu za obnovu šekreštije. Pod tim naslovom je onda napravljeno zapadno krilo kapele, ali to još nije bilo dost vjernikom. Zato je došlo do treće faze, ujedno i druge pregradnje, pod Ivanom Šnellerom. I na istočni i na zapadni kraj je dodano još jedno krilo. Mjesto oltara su povećali, obnovili. – *Sad naša kapela iz odzgora izgleda kot jedan križ, nasrid sela, i mislim da igra centralnu ulogu u žitku stanovnikov, pokidob su*

ovde svakidašnje maše. U susjedstvu je mala škola, ku pohadjaju dica, od 1. do 4. razreda, a polag kapele je i jedno igralište za nje – tako povida Andraš Handler ki je kot veliki patriot s velikim veseljem kopao po arhivi, ufajući se i u novi otkrića. Ivan Šneller još dodaje, kako je teško bilo još i 1983. ljeta dozvolu dobiti za obnovu crikve i s kom prevarom, falsificiranjem nacрта za plane je konačno dobivena dozvola za drugu dogradnju kapele, misleći od nekih partijskih funk-

*že ugarski orsag u ruke Blažene Dvice Marije» – tako kaže umirovljeni farnik Petrovoga Sela Ivan Šneller ki se i danas rado vraća u Pinčenu dolinu, kade je služio već od trideset ljet. U maloj školi u dvi razredi su uz slike, nacрте, arhivirane dokumente izložene mašna rublja, pehari, crikvene relikvije, orgule, peč za oštije, stara oltarska slika, sve što se je moglo sabrati na podu fare i pripada po temi vjere k ovoj izložbi. U drugoj prostoriji su predstavljeni crteži i maketna djela u modeliranju kapele, na poziv i naticanje farske općine. Pismo zaklade iz 1863. ljeta, dnevnik Lea Filipovića o djelu oko gradnje 1983. ljeta, puno je povidaio i samim vjernikom. Međ gosti i domaćini su i iseljeni Petrovišćani, kot na peldu Imre Janny sa ženom Marikom, ki su 1956. ljeta ostavili za sobom rodni kraj i uputili se u Ameriku. – *Mi smo sad došli na svadbu, ali je još jedna velika srića da smo mogli na Kraljevu skupa s vami svečevati kapelu. Ja to nisam znao da ova mala crikva toliko ljet ima, ali znam se spomenuti kad sam mlad bio, kolikokrat sam u njoj milištrovao i da je toliko mala bila da smo jedan drugoga rivali. U Americi kad mislimo na kapelu, nam vik suze izajdu, kad mi Petrovo Selo nigdar ne moremo zabiti. Jako smo blaženi danas što smo mogli ov dan s vami svečevati i žao mi je da to nije moglo već naših ljudi iz Amerike preživiti – naglasi**

Okolo 300 ljudi se je sabralo za mašom na daljnjem svečevanju

Tortu za jubilej je porizao kanonik Štefan Vukić ki je ta dan svečevao svoj rođendan i imendan

*cionerov, kako će ta dobra biti za ured Poljoprivredne zadruge (TSZ), ako se zatvara fara, ako se zniči Crikva. Druga je poteškoća bila – kako čujemo od njega – iako je bilo pinez, nije bilo materijala za gradnju. – *U nedilju sam proglasio u crikvi da ćemo u petak, subotu začeti djela, a cigle još nismo imali. U srijedu su došle cigle, onda su bižale žene spokati doli s mašinov tarhet. Takova su to bila vrimenta. Ali i danas velu stručnjaki da slikaru Zoltánu Závoriu jedno od najlipših djel moremo viditi iznad ovoga oltara, kad Sv. Štefan sa svojom ženom Gizelom i Sv. Emerichom ter biskupom Sv. Gellertom pola-**

Petrovišćan, ki je sad po sedmi put došao domon iz dalekoga kontinenta. Za objed se skrbu lovci i lugari, u kotli se kuhaju izabrani falati. Žene su pekle pečeno za ovu priliku, a kod stola se pominaju tovaruši, susjedi i rođjaki do kasnoga otpodneva. Prilikom rođjendana kapele pripravna je i velika torta u obliku slavljenika, ki poriče drugi slavljenik, Štefan Vukić. U drugom trenutku jur cijeli šator mu jači špecijalnu petrovisku rođjendansku notu «Lipa kitica je procvala...». Tako izgleda Kraljeva s dodatnim jubilejom i velikim svečevanjem okol njega...

-Timea Horvat-

Rock-mjuzikl Zrinski 1566 ponovno u Sigetu

U Sigetu 6–7. rujna ponovno će biti predstavljen rock-mjuzikl Zrinski 1566 u režiji Leventea Moravetza

Pošto je u Sigetu 2009. g. tri puta predstavljen rock-mjuzikl Zrinski 1566, te nakon toga u mnoštvo gradova unutar i izvan naše zemlje, mjuzikl se vraća u sigetsku utvrdu. Produkcija je središnji dio trilogije koja obrađuje povijesnu temu – izvjestio je Mađarsku novinsku agenciju (MTI) Leventea Moravetza. „Godine 2003. u egerskoj smo utvrdi predstavili mjuzikl Egri csillagok (Egerske zvijezde), koji je već doživio desetu sezonu; 2009. predstavljen je gledateljstvu Zrinski 1566 u sigetskoj utvrdi, a 2011. Rákóczi-mjuzikl pod naslovom Fejedelem (Knez), koji se stalno prikazuje u Sárospataku”, reče Leventea Moravetz. Kao i dosada, u produkciji osim 30 glumaca i pjevača sudjeluje više od sto plesača, konjanika, vitezova i statista. U mjuziklu s dva čina nastupa i Plesna skupina Zrinski, Povijesna postrojba Zrinskih viteza, IH EuroDance, Udruga streličara i konjanika Nikole Zrinskog, čakovečka Zrinska garda. U rock-mjuziklu je prikazana sigetska utvrda i borba junaka koji su se branili 1566. od Sulejmana na odvažan način. Za sve predstave s povijesnim sadržajem, aktualnosti junaštva i pjesama rasprodane su sve karte – kazao je redatelj. U mjuziklu su dobili mogućnosti i poznati glumci: ulogu grofa Nikole Zrinskog koji se bori protiv Turaka dobio je Sándor Sárvári, ulogu dvorskog službenika Ferencsa Cserenkoa glumi Attila Csengeri, Mehmeda Sokolovića, turskog nadvojvodu, Endre Beleznyai, a poručnika Jakoba Radovana Attila Götz, a tu je i naš Slaven Vidaković u ulozi Bartolusa Gerecsa, kao i Zrinska garda iz Čakovca. Na predstavi u sigetskoj utvrdi 6. i 7. rujna bit će osigurano tisuću sjedala; a rasprodaju li se sva mjesta za sjedenje, prodavat će se karte i za stajanje.

Iz Birjana

„Oj, Baranjo, diko Šokadije,
U tebi se veselje ne krije.

Pjesme se ore, kolo se talasa,
Uz tambure sićanoga glasa.“

Marko Dekić Bodoljš: Oj, Baranjo

Mišo Šarošac, načelnik sela János Novreczky, koji su se i obratili okupljenima, a među gostima su nam bili i naši dragi bunjevački Hrvati iz Gare, na čelu s predsjednikom tamošnje Hrvatske samouprave Martinom Kubatovom. U programu su nastupili Ženski pjevački zbor Augusta Šenoa, pjevao je bošnjačke i dalmatinske pjesme; Orkestar Orašje, svirao je i

Dana 20. srpnja 2013. ponovno se čula hrvatska riječ, glazba i pjesma u našem selu Birjanu. „Šokadija” opet je bila „vesela”. Ovo se naše malo društvo već treći put zaredom okupilo, složilo i organiziralo Hrvatski dan. Naša mjesna Hrvatska samouprava i Hrvatska plesna grupa opet je sve dala od sebe da ovaj naš lijepi dan bude uspješan. „Složna braća kuću grade”.

III. Hrvatski dan i ovaj put započeo je s glazbenim mimohodom po selu u kojem su sudjelovali domaći i Ženski pjevački zbor Augusta Šenoa. Mimohod su i ovaj put predvodile konjske zaprege, a svirao nam je vršendski orkestar Orašje. Ove smo godine pokušali okupiti naše Šokce (6-7 obitelji), među njima obitelj Milke Grajić Orovica, Katice Mišljenac, Mirka Delića, Marte Mišljenac, Joze Bertalana i Jelke Tandur Lorenc, pa su obukli šokačku nošnju. Mimohod je kod svake šokačkohrvatske kuće stao, pa su nas naši domaćini lijepo dočekali i počastili, a mi smo im zaplesali i zapjevali.

U mjesnoj crkvi slijedila je misa na hrvatskom jeziku koju je predvodio olaski župnik, ujedno i birjanski dušobrižnik Sándor Horváth. Misu (a i cijeli dan) svojim lijepim glasom (već treći put) uljepšale su nam naše drage članice Ženskoga pjevačkog zbora August Šenoa. Zatim je slijedio kulturni program u prepunom domu kulture, a među uzvanicima su bili generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov, dopredsjednica Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković, predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije

domaćoj Hrvatskoj plesnoj grupi šokačke i bunjevačke plesove, te djeca iz našega sela. Osim plesa, pjesme i glazbe, kazivali su nam i stihove na hrvatskom jeziku, i to braća Csongor i Nándor Kéméndi, a pjesmu Marka Dekića „Oj, Baranjo” mogli smo čuti i na hrvatskom i na mađarskom jeziku, recitirale su je Berni Bajusz (hrvatski) i Hajnalka Rutai Hegedűs (mađarski). Voditeljica programa i ovaj put je bila naša draga prijateljica iz Udvara Ildika Bošnjak Balázs.

Poslije programa slijedila je izvrsna večera, koju je i ovaj put skuhaio Tibor Murinji, s pomoću prijatelja iz Birjana i Gare, a naše drage Bošnjakuše i Šokice su nam zapjevale lijepe stare bošnjačke i šokačke pjesme, potom bal s Orkestrom Juice do zore.

Nadamo se da ćemo ovu našu tradiciju i nadalje uspjeti nastaviti, i tako složno i uspješno raditi još dugo godina, i da će nam naši dragi Šokci i prijatelji u tome još dugo pomoći. Zahvaljujem svima koji su pomogli da pokažemo da je u Birjanu opet „vesela Šokadija“!

Milica Murinji Sörös
dopredsjednica birjanske
Hrvatske samouprave

